

www.e-rara.ch

**Pandectarum sive partitionum universalium Conradi Gesneri Tigurini,
medici & philosophiae professoris, libri XXI**

Gessner, Conrad

Tiguri, anno 1548

Zentralbibliothek Zürich

Shelf Mark: 5.13,2

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-1936>

Partitionum universalium liber VII. De musica.

---

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

PARTITIONVM VNIVER

SALIVM LIBER VII. DE MUSICA.

EXIMIO TYPOGRAPHO BASILIENSI HEN-

RICO PETRO, DE BONIS STUDIIS OPTIME

merito, domino & amico suo charissimo, Contra-
dus Gesnerus S. D. P.

M fama superioribus annis, quo tempore primum Bibliothecæ Tomum conscribentem, incerta ad nos uenisset de clarissimi & doctissimi uiri Henrici Glareani poetæ laureati Musica, non recte dubius mecum eram, suo ne Marte & per se hoc argumentū tractasset, an commentarijs ueterum aliquem illustrasset: utriusq; enim à Glareano, si à quoquā alio, felicissime posse præstari non ignorabam: nunc uero uolumine illo pulcherrimo in lucem ex Officina tua ædito, non ipsius modo Marte conscriptum, sed hac in scientia perfectissimum & longe doctissimum esse intellego. Quanquam enim ego ipse his de rebus iudicij nihil habeam, eruditorū tamen sententias, quas quidem sæpe consulo, facile & libenter sequor. Propter hoc igitur opus, quo cum ex fecundissima Officina tua perpulchre nato, tota ferme ueterum Latinorum & Græcorum Musica renata uideatur, & propter Seuerini Boëtij de Musica libros quinq; quos cum omnibus eiusdem scriptis euulgasti, non inepte futurū existimaui ut liber hic de Musica, septimus Partitionum nostrarū, in tuo nomine appareret. Quod autem simpliciter & sine arte hoc facio, tu ipse mihi in causa es. Tanta enim tua in me humanitas est, & multis iam annis fuit, tot tantaq; beneficia tua, ut his pignoribus de familiari profus & candidissima inter nos amicitia nihil diffusus, *ἀντὶ τοῦ πατρῷου καὶ προσιμίας* animum tibi meum, qualis qualis est, audacter exponā. Hoc interim non tacendū mihi est, quod licet uel Medica uel Theologica uel alia quæuis merito tibi tuo nunc cupassem, cum in omni propè scientiarum genere, Latine, Græce, Hebraice & Germanice, tu & felicitis memorix pater tuus, multa præclara uolumina excuderitis, non alium tamen præter te cui præsentem hunc libellum æquius inscriberem, reperisse. Proinde quicquid hoc est munusculi, tu tanto humanior liberaliorq; (nam & in paruis donis non aspernandis liberalitas quædā sita est) quanto libellus ipse tenuior, hilari quæso fronte suscipere & aliqua Bibliothecæ nostræ pars esse digneris. Locus hic postulabat cæteros quoq; omnes uel plurimos & saluberrimos libros, qui ex uberrimo Officinæ tuæ fonte manarunt, nominatim refert, utpote in omnem posteritatem memorari dignissimos: sed neq; catalogus eorum ad manum mihi nunc est, neq; moram ullam librariorū opera patitur. Dicam tamen ex innumeris pauca, quæ ex tempore mihi occurrunt: In re medica abs te habemus, Alexandrum Trallianum, Constantini Africi opera omnia, Io. Serapionem (quem Ianum Damascenū Albanus Torinus inscripsit) Symphoriani Campegiij practicam, ut uocant (cuius etiam de omnibus ferè artibus liberalibus & philosophiæ partib. librum ædidisti) Marcum Gatinarium, Clementinum, Alexandri Benedicti opera omnia medicis certe necessaria, Theophilum de urinis, Philaretum de pulsibus, Io. Dantzij dialogos 4. & tabulas de facultatibus simplicium medicamentorum: & alias in Mesuen: & alia non pauca medica quæ iam non memini. Item C. Sollij Sidonij Apollinaris opera, Aurelium Prudentium, T. Lucretiū, Silium Iralicum, Statium, Catullum, Tibullum, Propertium, &c. Multos Petri Artopœi, multas deniq; doctissimi uiri Sebastiani Munsteri, uirici tui lucubrationes, quarum postrema Chronicorum uel Geographiæ titulo maximo passim applausu excepta est. Generi quoq; tui Hieronymi Curionis opera aliqua, quæ ipse aut parens eius & uiricus excuderunt, hic enumerarem, nisi peculiarem ei de Astronomia librum destinassem. Faxit Christus, à quo uno summa felicitatis nostræ pendet, ut feliciter optimis studijs inseruire, & noua subinde quæ ad gloriam Dei & fructum studiosorum pertineant uolumina publicare pergas. Vale, Tiguri, tertio Calendas Februarij, anno 1548.

TITVLI LIBRI VII. DE MUSICA.

TITVLVS I. De Musica in genere.

Italicis, Gallicis.

II. De pertinentibus ad uocem & symphoniam.

VI. De Musicis authoribus priscis & nouis.

III. Qui de Musica arte seu methodo tractationes integras aut introductiones, theorice aut practice, scripserint, Græci primum, deinde Latini ueteres & recentiores.

VII. De Musicis instrumentis, & ijs qui eorum usu claruerunt.

IIII. De cantionibus ecclesiasticis.

APPENDIX cantionum aliquot in diuersis linguis æditarum, quarum nonnullæ etiam ad instrumenta idoneæ sunt: omnes autem ad quartum & quintum Titulum referri possunt.

V. De cantionibus, profanis præcipue, Latinis,

LIBRI VII. DE MUSICA IN GE-

NERE, TITVLVS I.

MUSICAE laus & ueterum Musicorum enumeratio, in præfatione Iacobi Fabri super Elementa sua Musicalia; item scriptorum Musicorum enumeratio in posteriori præfatione: ubi ex recentioribus numerantur, Albinus, Gelasius, Ambrosius, Basilius, Hilarius, Augustinus, Boëtius.

Laudes musices Phil. Beroaldi.

Præfatio in Musicam Philip. Melancthonis.

De origine Musicæ Io. Tinctoris.

Quis primus Musicam repperit, & quantum ea ualeret ad tolerandos humanæ uitæ labores, Polydor. 1. 14.

De Musica eiusque laudibus, Fr. Vuyler monachus.

De Musica Plutarchus Græce: & Latine Carolo Valgulio interprete cum eiusdem annotationibus.

De Musicorum optimo genere, Iodocus Beyffelius.

De Musica & instrumentis, Berno abbas Augieñ. & Io. Carnotensis 1.

De Musica, Marsilius 1. 91. Doletus Tomo 2. Sophilogium 1. 2. 8.

Aelianus uariæ historiæ Græcæ folio 69. Brusonius 4. 17.

Musici, Brusonius 4. 17.

Musica triplex, Cælius 9. 6.

Musices laus cur data hominibus, Rursum, à quibus studium eius sit derivatum. Cleon cantor. Athias Scythæ. Apollo Musicæ rex, Cælius 9. 1.

De Musicali delectatione, Hieron. Pad. 4. 4. 2.

Musicæ studium esse omnibus insitum. Eius initia uideri tria, gigni tamen præcipue amoris potentia, Cælius 9. 2.

Non est harmonice compositus, qui harmonia non delectatur, Marsilius 6. 37.

Musica contempta, Coruinus apoph.

De musicæ commercio cum re militari, Valturius 2. 4.

Cantandi studium apud uetustiores Romanos inter turpia nominatum non fuisse, Macrobius Sat. 3. 14.

Arcadium studia in Musicis, Cælius 9. 8.

Musica Pastorum, Theocritus epigrammate 5.

Canis remigibus solitum, Cælius 9. 10.

Intus canere ac foris quid, Ibidem.

Quomodo Linum peremerit Hercules à quo Musica imbuebatur, Cælius 19. 24.

De Musicali harmonia, eiusque uiribus ac potentia, Agrippa 2. 24. 25. 26.

Quæ Musica probis admittenda moribus: item quæ instrumenta censeri improba debeant, magadis, &c. tibiæ, pæctides, barbitos, Psalterium, nauila, nablæ, nablifæ, pandurifæ, crembalum, sambyce, Cælius 9. 4.

Quod oporteat in primis uoluptates uitiosæ Musicæ uitare, & qua ratione, Plutarchus Sympos. 7. 5.

TITVLVS II. DE PERTINENTIBUS AD UOCEM & SYMPHONIAM.

DE uocis moderatione, Seneca lib. 2. epistola 15.

Vocis figura triplex, dicrotos: Vocem quandam dici dendryazusan; Vocis abscissio quid, Cælius 9. 5.

Vox canora, Brusonius 7. 9.

Qui numeri apti sint consonantijs Musicis, hycca quid, & melos: item qui harmonici, & qui canonici, ac canonium: concentuum species aliquot, Cælius 5. 11.

Antiphona quid, Cælius 19. 15.

Calomouoas qui dicatur, ibidem.

Qui numeri apti sint consonantijs Musicis, quotque consonantiæ sint, Macrobius in Som. 2. 1.

Quæ causa sit consonantiæ: & quare cum simul tangantur chordæ concordantes, grauior is ædatur cantus uel sonus, Plutarch. Symp. 9. 9.

Quo differant ἐμμελῆ, id est, cōcinna interualla à consonantibus, Plutarch. Symp. 9. 8.

De idearum Musicarum speciebus ithyphallo,

- phallo, phallophoro, artocabalo, Leonis. 3. 68.
- De Dorio, Phrygio, Lydio, Ionico. Quæ quis in ratione Musicæ excogitârît primus, Cælius 9. 3.
- Nomos in Musica quid. Nomorum species, Cælius 9. 8.
- De polycephalo nomo, Cælius ibidem, & 9. 3.
- De orthionomo pluscula: Castoriû melos: Carnij modulî: pæanes in bello duo, Cælius 9. 8. De hipbothoro nomo, 9. 2.
- Harmodij melos in conuiujs: Cantilenarum genera, Cælius 27. 26.
- Cur in ternarium diuisa sint carmina, μέλη, Plutarch. Symp. 9. 7.
- Quæ hymnorum sint traditæ species: hyporchema, prosodia, Cælius 7. 5.
- De hymnis plura in poëticis dicta sunt. Vbi & alia non pauca Musicis communia reperies: primo maxime & secundo Titulo ni fallor.
- De concentibus problemata Aristotelis, sectione 51.
- TITVLVS III. QVI DE MV**
sica arte seu methodo tractationes integras, aut introductiones, theorice, aut practice, scripserint, Græci primum, deinde Latini ueteres, & recentiores.
- M**USICÆ disciplinæ aut diatribarum libri 22. Dionysij Halicar.
- Eiusdem rhythmicorum commentariorum libri 24.
- Eiusdem Musicæ historiæ libri 36.
- Harmonicorum libri 3. Manuelis.
- MUSICÆ elementa Euclidis.
- Cl. Ptolemæi Musica cum expositione Porphyrij.
- Alyprij isagoge Musica, aliâs Musica theorica.
- De Musica libri 3. Aristidis Quintilianij.
- Briennius de Musica Græce scripsit: itē Theodorus Sophianus.
- MUSICÆ libri 3. Græci anonymi, in Bibliotheca quadam Italiæ. Vide an Aristidis aut Manuelis sint.
- ¶ De Musica libri quinque Boëtij: in eisdem compendium Matthiæ Mynnecomij, et Fr. Maurolyci: nisi fortè eiusdem authoris sit. Multa enim aliorû scripta aditum se Maurolycus pollicetur.
- Collectaneum ex Cēsorino de Musica.
- De symphonijs Musicæ Macrobius.
- De Musica libri 6. Aur. Augustini, operum eius Tomo 1. Vide in prima parte Bibliothecæ 112. b. Eiusdem de Musica libellus.
- ¶ Recentiores qui Musicam theoreticam & practicam scripserunt, ordine alphabetico enumerati.
- De harmonia Alani Varenij dialogus: & alius de harmoniæ elementis.
- De arte cantandi libri 4. Andreæ Ornithoparchi.
- De numerorum & sonorum proportionibus, Aquinus Suedus.
- Augustini Dathi musica disciplina.
- Aureliani Remensis Tonarius regularis.
- Balthasaris Praspergij Merspurgenſis Musica cū regulis, exēplis, et figuris.
- Berno Augientis de Musica & Tonis.
- Bernardi Legenitij cantus utriusq; rudimenta.
- De Musica et tonis Con. Hirsfaugiensſis.
- Conradi de Muri Musica.
- Caroli Bouilli Musicæ figuratæ rudimenta habentur cū Appendice Margaritæ philosophicæ.
- Con. de Zabernia de modo bene cantandi.
- Francisci Gafori de Musica practica & theorica & instrumentali. Opera tria impressa Mediolani, ex quibus pleriq; cæteri multa transtulerunt in sua.
- Franchini Musica harmonia.
- Georgij Rhau Musica impressa Vitebergæ.
- Georgij Vallæ de Musica libri 5.
- Guidonis monachi Aretini Musica.
- Fran. Maurolycus Musicæ speculatiuæ & practicæ compendium ex Guidone & alijs promissit.
- Guilhelmus Hirsfaugiensſis de Musica & tonis.
- Helperici Musica.
- Henrici Glareani in Musicam isagoge.
- Henrici Glareani Musica integra, locupletissime et doctissime scripta, nū

DE MUSICA

per ædita Basileę ex officina Henrici Petri.
 Henrici de Kalhar de musica Cantuar-
 gium.
 Hermanni Contracti Musica.
 Hugbaldi Eluonenſis ars Musica.
 Hugolini Vrbeuetani Musica.
 Iacobus Labiniuſ & Iacobus Turbeli-
 nuſ, aliquid ni fallor in Musica ſcrip-
 tum reliquerunt.
 Iacobi Fabri Stapuleniſis elementa Mu-
 ſica.
 Eiuſdem Muſicę libri 4. ni fallor.
 Io. Agricolę Muſica, impreſſa.
 Muſica Ioannis poſtea 22. pontificiſ.
 Ioan. Froſchij Muſica.
 Ioannis Friſij in artem Muſiceſ intro-
 ductio.
 Io. Tinctoriſ de toniſ in Muſica.
 Idem de arte Contrapuncti.
 Muſicę rudimenta Ioan. Turinomari.
 Ioan. Vuendeſtein Muſica actiua.
 Lampadiuſ Luneburgęſiſ ſcripſit com-
 pendium Muſicę figuratę & pla-
 nę.
 Ludouici Foliani Muſica theorica.
 Matthęi Herbeni de natura uocis ac ra-
 tione Muſicę libri 5. Nescio an idem
 ſit liber Diaſynthetice eiuſdem au-
 thoriſ.
 Ludouici Foliani Muſica theorica.
 Michaęliſ Keinſpeck Liliuſ Muſicę.
 Matthęi Greiteri Muſica, aliã Elemen-
 tale Muſicum.
 Nicolai Liſthenij Muſicę rudimenta.
 Nothgeri Sangalleniſis Muſica & Sym-
 phonia.
 Osberti monachi Muſica.
 Othoniſ cuiuſdam Muſica.
 Ottomari Luſciniij Muſica.
 Recanetuſ de Muſica.
 Raphaęliſ Volaterrani Muſica.
 Sebaldi Heyden Muſicę libri 2.
 Simoniſ Boylean Galli Muſica.
 Stephani Vannei in Aſculana eccleſia
 chori moderatoriſ Recanetuſ de Mu-
 ſica aurea, per Vincentiuſ Roſſe-
 tum Veronenſem ex Italięo Latine
 reddituſ.
 Theogeri epiſcopi Muſica.
 Vencelai Philomathiſ Muſicorum li-
 bri 4.

Vuilhelmi cuiuſdam Muſica.

TITVLVS IIII. DE CAN-
 tionibuſ eccleſiaſticis.

DE canticorum origine, Io. Gerſon
 Tomo tertio operum eiuſ.
 De cantu eccleſiaſtico Ioan. Caluiniſ
 Chriſtianę inſtitutioniſ ca. 15.
 Muſica Gregoriana & figurata Simo-
 niſ Brabantini de Quercu.
 Cantuſ in honorem ſanctoruſ ſcripſit
 Albertuſ Lobięniſ. In hiſtoria ec-
 cleſiaſtica, ſi bene memini, hymnoſ
 & laudeſ in ſanctoſ in ſingulorum
 mentione nominauimus. Vide ſu-
 pra etiam in poëticiſ, Titulo VII. par-
 te 3.
 Hymni per totuſ anni ſpatiuſ, liber
 impreſſuſ.
 Cantica eccleſiaſtica, Antiphonę, Re-
 ſponſoria, Benedictioneſ, Volumen
 impreſſuſ.
 Hymni in diuam Virginem Gręci: &
 hymni Muſici iuxta uſuſ Gręco-
 rum, & Symphonię diuerſę Gręce
 extant in Bibliotheciſ Italiaę 250. Ho-
 rę & Liturgia diuę Virginis Gręce
 impreſſę, ſecunduſ conſuetudinem
 eccleſię Romanę, Pariſijſ apud Vuc-
 heluſ in 16.
 Varia carmina in laudeſ ſanctoruſ Seb.
 Brant.
 Mutetarum diuinitatiſ, quę quinq; ab-
 ſolutę uocibuſ ex multuſ præſtantuſ
 ſimorum academijs collectę ſunt, li-
 ber impreſſuſ Venetijs 1544.
 Graduale, liber impreſſuſ.
 Antiphonariuſ, liber impreſſuſ.
 Proſę omneſ ſiue Sequentiã, liber im-
 preſſuſ.
 Miſſę diuerſorum authoruſ liber im-
 preſſuſ.
 Miſſarum decem à clariffimiſ Muſicis
 compoſitarum, necdum antea (exce-
 ceptiſ tribuſ) æditarum, libri 2. im-
 preſſi Forſempronij 1515.
 ¶ Libri de cantu figurato in Italia im-
 preſſi.
 Cantuſ centuſ ſignati A.
 Cantuſ quinquaginta ſignati B.
 Cantuſ centuſ quinquaginta ſigna-
 ti C.

Motteti

Motteti de piu forte signati A.
 Motteti de passione signati B.
 Missæ quinq; de Obreth,
 Missæ quinq; de Iosquin,
 Missæ quinq; de Gifilim,
 Missæ quinq; Petri de la Rura,
 Missæ quinq; Alexandri,
 Plura uide in Appendice huius libri.

TITVLVS V. DE CANTIONIBUS,
 profanis præcipue, Latinis, Italicis,
 Gallicis.

SElectæ cantiones ultra centum uariis
 idiomate uocum, excusæ Augustæ,
 Harmoniæ poëticiæ Pauli Hofheimeri,
 Harmonias in Odas Horatiij scripsit Be-
 nedictus Dux.

Melodiæ in Odas Horatiij, & alia quæ-
 dam Carminum genera, &c. impres-
 sa Francfordiæ apud Egenolphum
 in 8.

¶ Libri Italici.

Moteti de la fiore, hoc est cantilenæ uariis
 uocibus, liber impressus.
 Gomberti Mutetti & Madrigali.
 Arcadel Madrigali optimi.
 Ragatzani Madrigali.
 Verdeloti Madrigali.
 Madrigali del Marti.
 Cypriani Madrigali & mutetti.
 Io. Pasetti, & Bertoldi Madrigali.
 Francisci Adriani cantiones et Mutetti.

¶ Libri Gallici.

Iacqueti Muteti.
 Magistri Ioannis Madrigali.
 Viginti cantiuncule Gallicæ 4. uocum,
 excusæ Argëtorati apud Petrũ Schœ-
 ferũ 1530. in 12. per transuersum, ma-
 iori forma folij, chartis 16.
 Plura uide in Appendice huius libri.

TITVLVS VI. DE MUSICIS
 auctoribus præcis & nouis.

ARTificum Musicorũ uituperatio ex
 Plutarcho, Cælius 9. 9. Aristote-
 lis sententiã ad id ipsum, ibidem.
 De Chryfogono modulatore, Cælius 9.
 10.
 Eumachus Siculus Musicus citatur à
 Plinio.

Lesbius cantor, Aelianus Græcus uari-
 riæ hist. fol. 73.

De Xenophilo Musico Crinitus 17.
 Nominabuntur etiã nonnulli inter Mu-
 sica instrumenta quibus claruerunt,
 ut in cithara Arion.
 In Timothei ueteris Musici Græci men-
 tionem aliquoties incidi.

¶ Musici Symphonetæ, qui in locupletissima Hen-
 Glareani Musica citantur, ordine
 literarum.

Adamus à Fulda Germanus.
 Adamus Luyr Aquægraneñ.
 Andrea Syluanus.
 Antonius Brumel.
 Antonius à Vinea.
 Damianus à Goës Lusitanus.
 Feuin Aurelianus.
 Franciscus Legandre Anturaceñ.
 Gerardus à Salice Flandrus.
 Gregorius Meijer.
 Henricus Isaac.
 Ioan. Ghiselin.
 Iacobus Obrecht Belga.
 Ioan. Okkenhem.
 Ioan. Mouton.
 Ioan. Richafort.
 Ioan. Vannius.
 Iodocys à Prato, uulgo Iusquyn.
 Lütuuych Senfle Tigurinus.
 Nicolaus Craër.
 Quidam de Orto.
 Petrus Platensis.
 Sixtus Dietrich uel Theodoricus.
 Thomas Tzamen Aquægraneñ.
 Vaqueras.

TITVLVS VII. DE MUSICIS
 instrumentis, & ijs qui eorum usu
 claruerunt.

ORGana siue instrumenta Musica,
 quædam digitis pulsantur, ut quæ
 chordas habent omnia, quanquam
 & plectris nonnulla, & alia quædam:
 alia plectris, alia inflantur, quædam
 hydraulica sunt. Sed hæc diuisio à
 Musicis petenda est, ego hac in re a-
 musus planè sum, sequar tamen enu-
 merandis eis nonnihil ordinis.
 Odeum quid, Cælius 28. 12.

D E M V S I C A

- Picturæ uariorum instrumentorū Musicorum, in libello Germanico Sebastiani Vuirdung,
- Musurgia Musicæ instrumentorum, Argentinæ excusa in 4.
- De Musicis organis Hieronymus Stridon. Tomo 4. operum eius.
- De Musica & instrumentis Io. Carnotensis libro 1. & Berno abbas Augiēsis.
- Organorum Musicorū distinctio, *κρουόμενα*, enchora, profoda, pneumatica, hydraulica, citharodia, aulodia, lyrodia, profodia, lotages, de lyrio & loto, Cælius 9. 6.
- De organorum barbaris appellationibus, Politianus 1. 14. Apud Pollucem etiam non pauca instrumentorum nomina leguntur, & Athenæū quoq; si recte memini.
- De uerbo *χορδόμενα*, Tzetzes 13. 476.
- Musicæ consonantiæ organa, Cælius 19. 14.
- Quid hilarodia, simodia, magodia, Cælius 7. 16.
- Qui primum instrumenta Musica diuersi generis inuenerint, & ea in Latium intulerint, Polydorus 1. 15.
- ¶ Amusium organum, Cælius 20. 19.
- De Helicone Musico organo, Cælius 22. 8.
- De canticordo, Ioan. Gerson 3.
- De monochordo, Conradus de Zaberania, Hermannus Contractus.
- De mensura monochordi Berno abbas Augiēns.
- Decachordum Christianū M. Vigerij.
- Fides frustra pulsare; Bos lyricus, Cælius 9. 9.
- Cithara ludere Alexander didicit, Aelian. Græcus uariæ hist. 22.
- Citharædorum epitaphia, Anthologiū lib. 3. sectione 19.
- De parcemia Homerica, Alijs hæc curæ sunt cithara & cantus, Tzetzes 7. 109.
- Citharædi prudens respōsum apud Alexandrum fidibus utentē rusticus, Cælius 19. 24.
- Nicostratus citharista, Aelian. uar. hist. Græcæ fol. 24.
- Amœbeas citharædus, ibidem, fol. 22.
- Laodocus citharædus fol. 24. Hercules cithara pulsare didicit, & præceptorem occidit, fol. 22. Stratonicus citharædus, fol. 68. De eodem iucunda lectu apud Cælium 9. 9.
- Citharædus occisus, Aelianus fol. 23.
- Qui dicantur citharædi pisces, Cælius 23. 33.
- De Arione Methymnæo, Tzetzes 4. 118. & 1. 17. Sumpta ex historia Herodoti libro 1. de fidicine Arione, Gellius 16. 19.
- Fistula, Theocritus Idyllio 29.
- Syrinx nympa in calamum, Ouidius Metam. 1.
- Syrinx, syriffes, Cælius 9. 3.
- Salpistia crumata, Cælius 16. 19.
- De hydraulicis organis, Cælius 9. 6.
- Synaulia, Cælius 9. 3. Fistularum genera, ibidem.
- Tibiæ inuentor, Cælius 27. 16. & 9. 3.
- Quod tibiærum fistulæq; antiquissimus fuit usus, Leonicensus 2. 14.
- De antiquissimo usu tibiærum in prælijs, Polydor. 1. 15.
- Tibiærum species. Explicatur prouerbiū, Quid opus erat lōgis me tibijs incinere. Quid phorbion, photingia, plagialos, hippophorbus, tibiærum inuentores, diopi, gingras tibia, item dextra & sinistra, Athena tibia, glotocomion, sibene, crupezia, tibiæ longæ in sacris. Proaulion quid, item diaulion. Thebanorū in tibijs præstantia, item pronomi tibiænis; calamaules, rhauales, matroa, Cælius 9. 7.
- Tibiænis an inter pocula utendum, Plutarch. Symp. 7. 7.
- Cur idibus Ianuarijs permissum est, ut tibiænes muliebri habitu urbem lustrent, Plutarch. probl. Rom. 55.
- Tibiænem templum ingredi ubi non liceat, Aelian. Græcus uar. hist. fol. 75.
- De Antigenide tibiæne, Crinitus 12. 12.
- De Ismenia tibiæne, Crinitus 12. 12. Aelian. fol. 27. 5.
- Verbum quod est subulo Hetruscum esse, ac pro tibiæne accipi; & Macrobij uerba de subulonibus adscripta, Crinit. 18. 13.
- Pronomi tibiænis præstantia, Cæli. 9. 7. Satyrus

Satyrus tibicen, Aelian. fol 21.

Cur nobiles pueri Atheniensium tibijs canere desierint, cum patrium istum morem canendi haberent, Gellius 15. 17.

In tibicines, Anthologium lib. 3. sectione 8.

Tibiarum inventiones quasdam ischiadicis mederi, Gellius 4. 13.

¶ A P P E N D I X *Cantionum aliquot in diuersis linguis editarum, quarum nonnullæ etiam ad instrumenta idoneæ sunt, à doctissimo Musices & reliquarum artium liberalium uiro magistro Io. Erisio nobis dictata.*

Opusculum Musices breuissimum per Simonem Brabantiũ de Quercu impressum Landshute, in Germania.

¶ De cantionibus ecclesiasticis.

Tomus primus Psalmorum selectorum à præstantissimis Musicis in harmonias quatuor aut quinque uocum reductorũ, Norimbergæ excusus apud Ioan. Petreium.

Septem Psalmi cum quinque uocibus.

Dauidici pœnitentiales Psalmi septem: in figurato cantu de nouo p. Loyset Pieton compositi quatuor uocibus.

Magnificat octo tonorum authore Xysto Theodorico, liber primus.

Magnificat octo tonorum cum quatuor uocibus, authore Morale Hispano, impressum Venetijs.

Concentus noui trium uocum, Ecclesiarum usui in Prussia præcipue accommodati, Ioã. Kugelmanno Tubicine symphoniarũ authore, Augustæ Vinelicorum excusi.

Helisei Gibelli Musici excellentissimi Motetta super plano cantu cũ quinque uocibus, et in festis solennibus decantanda, impressa Venetijs.

Selectæ harmoniæ quatuor uocum de passione Domini, impressæ Vitembergæ apud Georgium Rhaur.

Sacra responsoria nunc primũ à Paulo Aretino, musicis ædita rythmis, excusa Venetijs apud Hieronymum Scotum.

Missæ præstantissimorum Musicorum

uno uolumine excusæ, Lutetiæ: & duabus uocibus Lugduni, Latine.

Liber quindecim Missarum à præstantissimis Musicis compositarum, utpote Iosquini, Antonij Brunel, Isaac, &c. Ioan. Petreius excudit Norimbergæ.

Missarum Musicalium quatuor uocum liber primus impressus Parijs apud Petrum Attaignant.

¶ Iosquini & aliorũ diuersis locis et temporibus impressi Motettorũ libri 4. Selectissimæ nec non familiarissimæ cantiones, ultra centum, Augustæ Vinelicorum excusæ.

Trium uocum carmina à diuersis Musicis composita, ædita Norimbergæ per Hieronymum Formschnyder.

Bicinia, Gallica, Latina & Germanica, duabus uocibus, liber impressus Vitembergæ apud Georgium Rhaur.

Cantionum libri 13. impressi Parisijs apud Petrum Attaignant: periochæ singulorum hæ sunt.

1 Motetti 25. quatuor uocum.

2 Motetti 24. quatuor uocum.

3 Motetti 20. uocum quinque, sex, uel octo.

4 Moduli 29. quatuor uel quinque partium uocum.

5 Magnificat 12. trium priorum tonorum.

6 Magnificat 13. quinque ultimorum tonorum.

7 Moduli 24. trium, quatuor, quinque aut sex uocum, Dominici aduentus & natiuitatis eius ac sanctorũ eo tempore occurrentium.

8 Motetti 20. quatuor, quinque uel sex uocum.

9 Psalmi Dauidis 18.

10 Passio Dominica, cantus in ramis palmarũ, Veneris sanctæ: nec non Lectiones feriarum quintæ, sextæ, ac sabbati hebdomadæ sanctæ, multaq; alia Quadragesimæ congruentia.

11 Moduli 26. quatuor & quinque uocibus æditi.

12 Salutationes 17. ad diuam Virgine.

13 Moduli 18. quatuor, quinque, uel sex uocibus.

- Hoc opus plurimū à Musicis cōmendari audio: & alia plura ab eodem ty pographo in arte Musica publicata esse.
- Harmoniā in Odas Horatij, & plura alia carminum genera, in gratiam iuuentutis Vlmenfis composita per Benedictum Ducem. Ioan. Varnierius typis excudit Vlmae.
- Odarum Horatij concentus, cum quibusdam alijs carminum generibus, Christianus Egenolphus imprimebat Francfordiā.
- Trium uocum cantiones centum à præstantissimis diuersarum nationum ac linguarum Musicis compositæ, Norimbergæ excusæ apud Io. Petreium.
- Modulationes aliquot quatuor uocum selectissimæ, quas uulgo Modetas uocant, à præstantissimis Musicis compositæ, et iam primum excusæ, ibidē.
- Symphoniæ iucundæ & breues, quatuor uocū, ab optimis quibusq; Musicis compositæ, ac iuxta ordinem tonorū dispositæ, quas uulgo Mutetas appellare solemus, numero 52. Georgius Rhau excudit Vitenbergæ.
- Selectissimarum Mutetarū quatuor uocum tomus primus, Norimbergæ apud Petreium excusus.
- Selectissimarū Mutetarū partim quinque, partim quatuor uocum Tomus primus, ibidem.
- Musices quinque parium uocum, à plurimis optimis authoribus elaboratæ cantiones, Venetijs apud Hieronymum Scotum impressæ.
- Cantiones quinque uocum selectissimæ, à primarijs Germaniæ inferioris, Galliciæ & Italiæ, Musicis magistris ædite, numero 28. Mutetarū liber primus.
- Cantiones septem, sex, & quinque uocū, impressæ Augustæ Vindelicorum.
- Concentus octo, sex, quinque & quatuor uocum, omnium iucundissimi, nusquam antea sic æditi, Augustæ Vindelicorum impressi.
- ¶ De cantionibus Italicis, uel in Italia impressis, præsertim Venetijs.
- Harmoniæ Musices Odhecaton, impressum Venetijs,
- Cantus B. numero quinquaginta, ibidem.
- Cantus C. numero 150. Venetijs per Octavianum Petrutium excusi.
- Laude liber secundus, ibidem.
- Strambotti, ode Frottole, sonetti, & modus cantandi uersus Latinos, & capitula, liber 4. Venetijs apud Octavianum Petrutium.
- Frottole liber quintus, & liber sextus.
- Liber secundus, apud eundem Petrutium.
- Liber nonus ibidem.
- Frottole de missæ Bartolomæo Trombonino con Tenori & Bassi tabulati, & consoprani in canto figurato per cantar & sonar col canto, Venetijs impressæ.
- Flos florum, primus liber cum quatuor uocibus, Venetijs impressus apud Antonium Gardanum.
- Canzone Villanesche alla Napditana, di M. Adriano Vuigliaret à quattro uoci, Venetijs excusæ apud Hieronymum Scotum.
- Tenore del dialogo della Musica, Venetijs impressus.
- Regola che insegna sonar de Viola dar cho Tastada le Siluestro, Gauasi dal Fontego.
- Opera intitulata Fontegar, alaquele insegna à sonare di fleuto, per Siluestrū Fontegum.
- ¶ Madrigali Italicis, Venetijs excusi.
- Madrigali di M. Hubert Naich quatuor & quinque uocibus.
- Girolaui Scoti primus liber d' i Madrigali, duab. uocibus, denuo recusus.
- Intauolatura de li Madrigali di Vordelotto da cantare & sonare nel luito, intauolati per lo excellentissimo Musico Messer Adriano Vuillart.
- Primus liber de i Madrigali d' Archadolt, à quattro, Venetijs apud Antonium Gardane.
- Gabrielis Mattinengi Madrigali à quattro uoce à misura, di breue nouamente secondo li toni composti, in Venetia.
- Libro primo de Madrigali à quattro uoce di Francesco Corteccia maestro di Capella

Capella dello illustrissimo duca Cosmo de Medici duca secondo di Firenze. Hieronymus Scotus excudit Venetijs.

Primo libro di Madrigali d' Alfonso dalla uiola Ferraria.

Madrigali à cinque libro primo.

Madrigali nuoua à uoce pare composti per il doct. Musico messer Giordano Passetto, maestro di Capella del domo di Padoa, liber primus excusus Venetijs apud Antonium Gardane.

D' il Forabosco il primo libro de Madrigali à quatro uoci, apud eundem.

¶ *Motetti Italici, uel in Italia impressi.*

Mutetas aliqui scribunt, alij Motetos, alij t geminato, id est uel in secunda, uel in tertia syllaba; alij Modulos pu to uocant.

Motetti per excellentissimum Musicum Iacheth, quinque uocibus.

Motettarum libri 2. cum 4. uocibus.

Cypriani Rore musici excellentissimi Motetta, nunc primum ædita Venetijs apud Antonium Gardane.

Motetti A. numero 33. Latini, Venetijs impressi.

Il primo libro de Motetti à cinque uoci de l' egregio Vincentio Ruffo, lo. Antonius Castillioneus Mediolani excudebat.

Primus liber Motetorum di Iachet à cinque uoci, con l' agiuta di piu Motetti composti de nuouo per il ditto author, Venetijs per Antonium Gardane.

Primus liber Mutetarum cum 4. uocibus, impressus Venetijs apud Antonium Gardane.

Nicolai Gomberti Musici imperatorij Motetti cum quinque uocibus, liber secundus, excusus Venetijs apud Hieronymum Scotum. Eiusdem Motetorum liber secundus cum quatuor uocibus. Eiusdem Motetti d' el fiore, liber secundus.

Moteti de la Simia, excusi Ferraria.

Primus liber Motetorum del Frutto sex uocibus, Venetijs.

Primus liber Motetorum di M. Adriano à Sei, Venetijs.

Tertius liber Motetorum ad quinque & sex uoces, per Iacobum Modernum, liber impressus Lugduni.

¶ *Cantiones Gallicæ.*

Les chansons cõposees par maistre Clement Iennequin. De la Guerre, La chasse, Le chant des oyseaux, La louette, Le rossignol. Secundo excusa Parisijs per Petrum Attaignant, & Hubertum Iullet.

Motetti tribus uocibus Ioannis Mouton, & aliorum.

Composita quædam per Gombertum & alios excellentissimos Musicos duabus uocibus, Lugduni.

Chansons Jacques Moderne dict grad Jacques, pres nostre Dame de Confort à Lyon, 4. uocibus.

Psalmi ecclesiastici Gallice excusi Lugduni, 4. uocibus.

Quarante & quatre chansons à deux, ou duo, chose delectable aux fleustes. Petrus Attaignans excudebat Parisijs.

La courone & fleur des chansons à troys, liber excusus Venetijs.

Trente & une chansons Musicales à trois parties en ung liure imprimees per Pierre Attaignant à Paris.

Viginti cantiuicula Gallicæ quatuor uocum & 5. Petrus Schœffer & Mathias Apiarius excudebant Argentorati.

¶ *Cantiones Germanicæ.*

Cantiones nouæ 121. ab insignibus Musicis compositæ, iucundissimæ & omnigenis instrumentis aptæ. Pars prima, ædita Norimbergæ per Hieronymum Formschnyder.

Elegantes & selectæ cantiones præstantissimi Heinrichi Frinken, cum alijs nouis cantilenis quas excellentes quidam Musici composuerunt, amœnis ad uocem, & ad instrumenta aptis. Pars secunda, ibidem publicata.

Bonæ, electæ & artificiosæ cantilenæ, præsertim Quodlibeta aliquot artificiosa, Conflictus, & huiusmodi, quatuor aut 5. uocibus, Norimbergæ excusa.

Cantilenæ nouæ 115. uocibus quatuor, quinque, sex, Germanice, Gallice, Italice, & Latine, iucundæ ad cantum, & instrumentis idoneæ, per optimos artifices cõpositæ: impressæ Norimbergæ.

Psalms Germanice compositos per Io. Vualterum, Petrus Schœffer excudit Argentorati.

Cantio Gassenhauerlin, 4. uocibus, impressa Francordiæ à Christiano Egenolpho.

Egregiæ cantilenæ ueteres & nouæ extractæ, ingenij planè Germanici, ad omne genus instrumentorum accommodæ: impressæ Norimbergæ apud Io. Petreium.

Altera pars etiam cantiunculas aliarum quot amœnas continet.

Nouus liber de artificio ludendi testudine, in duas partes diuisus, per Ioannem Neusidler, huius artis professorem & ciuem Norimbergæ.

Tabulaturæ liber ad testudinem secundum Tonos, perquam artificiosus, in gratiam tyronum, per incomparabilem in hac arte uirum Ioannem Vuidenhuoberum Sangallensem compositus.

Supereffent innumera alia, sed hæc præcipua esse uisa sunt Ioanni Frisio nostro, eorum quæ in præsentia meminerat, digna in hac Appendice commemorari.

Cantilenæ Germanicæ ecclesiasticæ, quæ olim in Landskron & Fulneck Bohemiciæ à Piccardis, usurpatæ sunt, & à multis deinde passim Euangelicam uitam professis per Michaëlem Vucisz Germanicis rythmis redditæ. Liber impressus Vlmæ apud Io. Varnier, 1539.

HENRICHII Loriti Glareani patritij Claronensis apud Heluetios, Dodechordi libri tres, quorum capita hic subiiciuntur, ut qui uoluerit aliorum quoque excellentium Musicorum, ut Guidonis, Franchini Gafori Laudensis, Froschij, &c. capita descripta inter se conferat, & in unam omnia tabulam redigat.

¶ Libri primi capita 21.

- 1 Musices diuisio ac definitio.
- 2 De elementis practices.
- 3 Quæ in Guidonis typo rudibus huius artis consideranda.
- 4 De Clauibus, & uocum deductionibus per easdem; de notularum item figuris.
- 5 De quinque tetrarchordis, & tribus modulandi generibus.
- 6 De uocum permutationibus per omnes clauis.
- 7 De clauium signatarum siue characteristicarum transpositione.
- 8 De interuallis Musicis, & quomodo interuallorum species sumendæ.
- 9 Quid phthongus, consonantia, & dissonantia: Tum consonantiarum species quot apud priscos, quot apud neotericos.
- 10 De Toni partitione, eiusque partium definitione.
- 11 De octo modis Musicis nostræ ætatis præceptio.
- 12 De cantuum sine in modis.
- 13 De uulgari modorum agnitione.
- 14 De modorum expatiacione ac permixtione.
- 15 De modorum usu in cantantiu choro.
- 16 Quemadmodum Musicæ consonantia indubitanter aure iudicari possint, ex Boethio: atque inibi de Musicorum uocabulorum abusione.
- 17 Quid magas, monochordum, magadis, similesque quorundam Musicorum instrumentorum appellaciones.
- 18 De triplici siue chordarum siue neruorum in scala Musica diuisione.
- 19 Monochordi diuisio in genere diatonico.
- 20 De inueniendis consonantijs per citharæ neruos.
- 21 Parasceute ad sequentis libri cõmentationem.

¶ Libri secundi capita.

- 1 Quo pacto uere modorum discrimen sumendum.
- 2 Quid systema, quæ modorum nomina, qui cuique Diapason modus aptandus.
- 3 Quomodo ex connexionione diatessaron ac diapente, 24. diapason species

- cies fiant, è quibus 12. reſciantur, 12. recipiantur.
- 4 Quomodo ex 12. diapaſôn ſpeciebus, ſeptem duntaxat fiant,
- 5 Quid ætas noſtra immutaſſe in hiſ modis uideatur, & quatenus id fieri liceat.
- 6 Quod neceſſe ſit 12. ponere modos, ſiquidem octauus noſter recte ab alijs ſeparatus eſt.
- 7 De modorum ordine, eorumq; appellatione.
- 8 De chordarum grauitate & acuminone, ac ſecundum ea appellatione.
- 9 Quo pacto ſumendi ſint modi, & quæ prima omnium modorum chorda.
- 10 Authorũ aliquot loca diſcuſſa, quæ traditis à nobis hætenus præceptis contraria uidentur.
- 11 De modorum inuicẽ cõmutatione.
- 12 Cur ſeptenarius numerus apud auctores tam frequens in rebus muſicis.
- 13 De ſono in cœlo duræ opíniones, atque inibi Ciceronis Plinijq; loci excuſſi.
- 14 Quid per nouẽ Muſas intelligendũ.
- 15 Anacephalaſis parua de modorũ diuiſione.
- 16 De prima diapaſôn ſpecie, ac duobus eius modis.
- 17 De Aeolio modo.
- 18 De ſecunda ſpecie diapaſôn, ac uno eius proprio modo.
- 19 De tertã diapaſôn ſpecie, ac duobus eius modis.
- 20 De Ionico ſiue Iaſtio modo.
- 21 De quarta diapaſôn ſpecie, ac duobus eius modis.
- 22 De hypomixolydio ſiue hyperiaſtio.
- 23 De quinta diapaſôn ſpecie, ac duobus eius modis.
- 24 De hypoæolio modo.
- 25 De ſexta diapaſôn ſpecie, ac uno eius proprio modo.
- 26 De ſeptima diapaſôn ſpecie, ac duobus eius modis.
- 27 De hypoionico modo.
- 28 De modorum connexionẽ, ac per diapente communionẽ.
- 29 De 1. connexionẽ, quæ ex prima eſt diapaſôn ſpecie ac quarta.
- 30 Et deinceps uſq; ad caput 36. de reliquis connexionibus, quarum ſingulæ ex binis diapaſôn ſpeciebus oriuntur.
- 36 Quòd modi diapaſôn mediatiõne, quæ ſit perdiapẽte ac diateſſaron conſonantias, potiſſimũ noſcant.
- 37 Quòd modi non perpetuo impleant extremas chordas, ſed phraſi noſcãtur, ac partim etiã finali clauẽ.
- 38 De præſtantia phonaſci ac ſymphoneta, ac item de cantibus plano ac menſurali uter utri cedat.
- 39 De inueniendis tenoribus ad phonaſcos admonitio.

¶ Libri 3. capita 26.

- 1 De notarum figuris.
- 2 De notarum ligaturis.
- 3 De pauſis. 4 De punctis.
- 5 De modo, tempore, ac prolatione.
- 6 De ſignis.
- 7 De tactu ſiue cantandi meſura.
- 8 De augmentatione, diminutione, ac ſemidiapente.
- 9 De notularum imperfectione.
- 10 De alteratione.
- 11 De ſyncope, & huius nouæ inſtitutionis diuerſitate querela, cum exemplis ad eam oſtendendam opportunis. Deniq; de ſex uocũ Muſicalium (quas uocant) deductiõnibus exempla.
- 12 De proportionibus Muſicis.
- 13 Duodecim modorum exempla, ac primum hypodorij ac Aeolij.
- 14 De hypophrygio & hyperæolio exempla.
- 15 De hypolydio & eius exemplis.
- 16 De Ionico exempla.
- 17 Dorij modi exempla.
- 18 De hypomixolydio, & eius exẽpla.
- 19 Phrygij modi exempla.
- 20 Hypoæolij modi exempla.
- 21 De Lydij hyperphrygijq; modorũ exemplis.
- 22 De mixolydio ac eius exemplis.
- 23 De hypoionico.
- 24 De binorum modorum cõnexionẽ exempla; atq; inibi obiter Iuſquinii Pratenſis encomium.

- 25 De tenoribus diapasôn non explentibus.
 26 De symphonetarum ingenio.

LVDOVICI FOLIANI Mutinensis Musicae
 Theoricæ trium sectionum capita.

¶ Primæ sectionis capita 9.

- 1 Quid subiectum Musices, & cur illa dicatur scientia media, & subalternata, & quis operis ordo.
- 2 Quot modis numeri ad inuicem comparentur, ex quibus proportionum genera eliciuntur.
- 3 De ordine iam inuentorum generum.
- 4 Cuiuslibet generis inferioris ad proportionem maioris inæqualitatis specierum procreatio.
- 5 Quomodo cuiuscumque proportionis radices inueniantur.
- 6 Datam in quibuscumque numeris plurimum proportionum continuam connexionem radicibus inuenire.
- 7 Quotlibet proportionum ordine continuato simul aggregare.
- 8 De subtractione proportionis à proportionem, quomodo fiat.
- 9 De harmonica proportionalitate.

¶ Secundæ sectionis capita 18.

- 1 Quomodo unaquæque consonantia suæ aptetur proportioni.
- 2 Quid consonantia, dissonantia, sonus.
- 3 Quare magis consonantia à proportionibus maioris quam minoris inæqualitatis oriri dicantur.
- 4 Quomodo ad diapasôn tota consonantiarum diuersitas terminetur.
- 5 Quæ nam consonantia sint perfectæ, quæ uero imperfectæ.
- 6 Alia sonorum interualla, quæ non sunt consonantia, à Musicis considerari.
- 7 Quot & quæ sint à Musicis considerata dissona interualla.

- 8 De utilitate dissonantium interuallorum, ab utilitate toni maioris incipiendo tractatur.
- 9 De utilitate toni minoris.
- 10 De utilitate semitonij maioris.
- 11 De utilitate semitonij minoris.
- 12 De utilitate semitonij minimi.
- 13 De utilitate commatis.
- 14 De differentijs consonantiarum quantitatis.
- 15 Quomodo toni & semitonia, & cætera id genus ad inuicem secundum quantitatem differant.
- 16 Quid quodlibet interuallum, siue consonum, siue dissonum suo simili generet additum.
- 17 Quænam diuersæ consonantia simul aggregata generent consonantias, & quæ non.
- 18 Quomodo diuersa interualla dissona sese habeant in compositione.

¶ Tertiæ sectionis capita 7.

- 1 Monochordi in puris numeris rationi tantum subiecta diuisio, non prius tentata.
- 2 Quod duo b solre, & duo b mollia, de necessitate ponantur.
- 3 Monochordi aurium iudicio subiectam partitionem sine circino quam facillime fieri posse.
- 4 Qualiter in diuisione monochordi, quæ fit per sensum, duo soni consonantiam facientes, simul audiri possint.
- 5 Quare iuxta tritum antiquorum morem non est facta monochordi diuisio.
- 6 Positam monochordi diuisionem esse secundum naturam.
- 7 Ratio compositionis manus siue introductorij Latini, & quomodo à Græcis tetrachordis originem trahat.